

Той, хто природі другом гарним є,
Свою стежину завжди віднайде.

У наведених прикладах збережено ідею та лексичну еквівалентність: *die Natur* - природа, *gehen* - йти, дорога, стежина. Переклад відповідає оригіналу як у широкому так і у вузькому значенні. Збережено також риму як композиційну основу.

Отже, афоризми - це сентенції, які завдяки своїй компактності швидко запам'ятовуються, не полишають читача, не розтікаються у просторі й часі, залишаються з ним, слугують йому дороговказом і саме в цій ролі вони стоять ближче до оперативних текстів, по своєму оформленню - до експресивних. В цілому ж вони є надзвичайно цікавим жанром ТМФ, як з точки зору лінгвістики, так і з точки зору перекладознавства.

КВАНТИТАТИВНИЙ АСПЕКТ АНГЛІЙСЬКИХ СУБСТАНТИВАНТІВ

Чернюк Н.І. (Суми)

Значна кількість лінгвістів схиляються до думки, що англійський іменник є тією частиною мови, яка з легкістю приймає у свій арсенал слова будь-яких граматичних класів за умови, що ці слова здатні виконати у реченні ту функцію, яку виконує іменник.

Мета даної роботи - розглянути англійські субстантиванти під кутом зору їх кількісного буття.

Пронизуючи іменну систему в цілому, поняття числа вступає у взаємодію з загальнокатегоріальним значенням константи кожної частини мови. У парадигмі іменника така взаємодія здійснюється шляхом співвідношення значення числа зі значенням предметності. Кількісне подвоєння, потроєння і т.д. в іменниках передбачає додавання єдинозначних дискретних об'єктів, сума яких, якщо вона не містить конкретизуючих індикаторів, завжди дорівнює абстрактній множинності. Будь-яке уточнення кількісного потенціалу такої множинності здійснюється шляхом синтаксичної сполучуваності з елементами поля кількості.

На відміну від іменника, ознака як домінуюче значення константи прикметника по-іншому співвідноситься зі значенням кількості. Його кількісні градації не залежать від числа складених у множинність об'єктів, наділених певною якістю.

Прикметникові властиво передавати лише ті відношення, які не виходять за рамки певної якості і носять у ньому характер кількісного нагнітання. Пор.: *nice-nicer-the nicest*, або сполученням з інтенсивами типу: *rather nice, awfully nice, damned nice*.

У випадку субстантивації прикметника, останній міняє характерну для нього якісну основу. Тоді зміни в семантиці позначаються на репрезентації їх квантитативного статусу і викликають відповідні зміни в граматичному оформленні їх кількісного прояву.

При повному переході в іменник субстантивант набуває всю парадигму форм іменника і відображає кількісні відношення по аналогії з конкретними злічувальними іменниками з числовою опозицією «один» - «більш, ніж один», віддзеркалюючи при цьому принципи єдинозначного додавання.

Субстантиванти номінують назви людей на основі якоїсь властивої їм ознаки:

а) особи, що сповідують певну політичну доктрину: *a Radical, a Liberal, a Socialist, a Conservative* і т.п. Пор.: *He was too old to be a Liberal. Where I went canvassing in the town they were all Liberals. 'Only M. Mont I thought you were a socialist'. Why not vote with Liberal Conservatives?'*

б) особи, що знаходяться у певних відношеннях з законами держави: *a criminal, a detective*. Нанп.: *He said he was an abandoned criminal, a regular Don Juan... No doubt there were criminals who could have made good use of a youth with such a guileless air. 'He is a reactionary', said Soams;*

в) особи - прихильники релігійної чи естетичної течії: *a Catholic, a Protestant, a Christian, a Lutheran, a heretic, a schismatic, a fanatic, a solitary, a tractarian, a Rafaelite*. Нанп.: *How these Christians funk death! 'A few fanatics would hold on...'*

г) особи певного соціального стану чи вікового статусу: *an equal, a better, a worthy, a noble, a royal, a principal, a subordinate, a chief (a junior, a senior, a superior, an inferior* - що є словами іншомовного походження). Нанп.: *As the oldest man in the camp, he was entitled to talk to her as a man and an equal ... he was wretched among his equals, who scorned him ... he...found himself respecting Morgon and being rather afraid of that worthy... The gusto of the marvelous was innate in these sable worthies;*

д) особи, у яких наіменована якість репрезентує часову або локальну ознаку: *an ancient, a modern, a native, a Florentine, an Icelandic* і т.п. Пор.: *And what was worse, she could see herself seeing it - a triple distilled modern, so subtly arranged in life... 'Come, come, you've got to give the moderns a chance'. Born a native of South Ohio, he had been raised and educated there. She had been careful not to interfere with her natives in any of their own ways and customs;*

е) особи, що наділяються певними якостями з урахуванням зовнішності чи ставлення до них оточуючих: *a dear, a pretty*. Пор.: *Oh, yes, Michael's a dear. The old dears walked out in the middle of act two;*

ж) особи, розділені за расовим чи національними ознаками, типу *a black, a white, an Aryan, a Russian*. Нанп.: *An aged black soon appeared... The blacks didn't know what to make of it. It is the will of the God that we should be different.' - 'And the whites rich?'*

з) особи, розділені за ознакою статі: *a male, a female*. Нанп.: *I think it's revolting the way these young*

females adore their doctors and dentists;

і) особи, що пов'язані родинними стосунками: *a relative, an ascendant, a descendant;*

ї) особи, що знаходяться у певних взаємовідносинах з оточуючими: *associate, consociate, favourite, intimate*. Напр.: *Conscious that his associates at the moment would not be his father-in-law's dream, nor he theirs, Michael went out (... the girl was beautiful for she was Lulu Casteller, one of his favourites). She was beginning to like... middle-aged men – and admitted us much to her intimates.*

Свідченнями числової ідентичності даних субстантивантів та конкретних злічувальних іменників є сполучуваність з ними неозначеного артикля з квантитативною семантикою (*an individual*); однини вказівного займенника (*that individual*); займенника *every (every individual)* та форми однини дієслова-присудка (*the individual is...*).

За умови передачі такими субстантивантами множинності вони, крім форманта множини *-(e)s* виявляють множинну сполучуваність з ним слів, типу множини вказівного займенника (*these individuals are...*), або прийменників, що передують іменнику у множині, напр.: *between the individuals, among the individuals.*

Субстантивати слугують назвами:

1) періодичних видань *periodical, daily, monthly, weekly, fortnightly;*

2) кольорів: *these two yellows differ in shade;*

3) термінів:

а) лінгвістичних *an attributive, a cardinal, an ordinal, a comparative, an initial, a capital, an abstract;*

б) технічних *a locomotive, an automatic;*

в) логічних *a negative, a preliminary, a particular.*

У назвах національностей відсутні форми протиставлення по числу: *a Japanese, a Chinese*. Скоріш за все такі субстантиванти утворилися внаслідок еліпса іменникового сполучення. При цьому атрибутивна частина сконцентрувала в собі смисловий центр, а частина, що відпала (якою у даному випадку є, безсумнівно, іменник *people*), будучи збірним іменником за своєю природою, наділила слово, яке його замістило, як значенням збірності. За своїм внутрішнім змістом такі субстантивати передають множинну, яка є, по-перше, однорідною, а, по-друге, абстрактною. Пор.: *How foolish the old were, thinking they could tell what the youth felt. The young are tired of us, our gods and ideals. The rich were my enemies... then the curious are offered one of the most singular spectacles in the human comedy. We perceive in every man's life... the struggle of right and wrong in which the strong often succumb and the swift fail...*

Характерною структурною рисою зазначених субстантивантів є їх сполучення з означеним артиклем. Опредмечені ознаки цих субстантивантів тяжіють до збірності, що передбачає угруповання людей, напр.: *The sympathetic pour their sympathy with an abandon that is sometimes embarrassing to their victims.*

2) здатності у ряді випадків сполучатися з інтенсивами, що свідчать про переважачу у них ад'єктивність, пор.: *There were the poor, the not-so-poor and the well-to-do.*

3) констатації реальної множинності, що передається специфікою їх комбінаторики типу: а) вживання з ними дієслова-присудка у формі множини, напр.: *Keave... watched the lantern go shining down the path and along the cliff of caves, where the old dead are buried. "What do you think the British were going to do about it?";* б) співвіднесення з даними субстантивантами форми множини особового займенника *they* або його присвійного відмінка, напр.: *The wiser go their way with a decent grace. Tell the English they will get food as always... He had never envied the rich their luxurious pleasures. The blind in the first stages of their infirmity dislike those who can move with a free stride;* в) препозитивне вживання іменника, який завжди передує множині, напр.: *Captain Lawton called to the youth... and proposed charging the unbroken line of the British;* г) прийменника *among; among the Japanese.*

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ГРАНИЦ ПОНЯТИЯ "ТЕКСТ" И ЗАКОНОВ ЕГО ОРГАНИЗАЦИИ

Чуланова Г.В. (Сумы)

Одним из основных объектов исследований в языкознании последних лет является текст. В коммуникативной онтологии основная цель человеческого общения – передача сообщения, т.е. естественное человеческое общение есть обмен смысловой информацией. Актуальной становится задача изучения текста как основной единицы коммуникации. Несмотря на многообразие условий и систем вербальной коммуникации, в каждой из них можно выделить элементарную коммуникативную цепочку, компонентами которой являются автор-текст-реципиент. Элементарная коммуникативная цепочка (ЭКЦ) представляет собой минимальную структуру, внутри которой может быть изучен процесс функционирования текста в коммуникации. Цепочка автор-текст-реципиент выступает в роли кванта коммуникации. Определим теперь некоторые основные понятия. В рамках ЭКЦ различают речемыслительную деятельность автора (РМДа) и реципиента (РМДр). Основным содержанием РМДа является преобразование "мысль-текст", основное содержание РМДр составляет преобразование "текст-мысль". Продуктом РМДа является текст, отчуждаемый от субъекта на ее заключительном этапе.

Общепризнанного определения текста до сих пор не существует и, отвечая на этот вопрос, разные авторы указывают на разные стороны этого явления: по мнению Т.М.Дридзе "текст как целостная коммуникативная единица – это некоторая система коммуникативных элементов, функционально (т.е. для